

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/40/2017
Identifikačné číslo spisu:	7200898228
Dátum vydania rozhodnutia:	24.01.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Machyniak
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:7200898228.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci žalobkyne RR property s. r. o., so sídlom v Košiciach, Ortváňová 71, IČO: 47 005 661, zastúpenej Advokátska kancelária NIŽNÍK & Partners, s. r. o., so sídlom v Košiciach, Skladná 38, IČO: 47 244 488, v mene ktorej koná ako konateľ advokát JUDr. Roman Nižník, proti žalovaným 1/ X. D., zomrelému X. januára XXXX., naposledy bytom v Z., M., 2/ E. D., bývajúcemu v Z., F., zastúpenému JUDr. Rastislavom Belanským, advokátom so sídlom v Košiciach, Lichardova 2, 3/ X. D., bývajúcej v Z., A., zastúpenej JUDr. Ladislavom Scholczom, advokátom so sídlom v Košiciach, Krmanova 16, 4/ E. D., bývajúcemu v Z., W., 5/ X. D., bývajúcej v Z., A., 6/ R. N., bývajúcej v Z., M., zastúpenej JUDr. Rastislavom Belanským, advokátom so sídlom v Košiciach, Lichardova 2, 7/ L. D., bývajúcej v Z., P., o vypratanie pozemkov a úprave práv a povinností k nehnuteľnostiam, vedenej na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 22C/575/2000, o dovolaní žalovaných 2/, 3/ a 6/ proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 30. septembra 2015 sp. zn. 1Co/417/2014, 1Co/418/2014, 1Co/419/2014, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 30. septembra 2015 sp. zn. 1Co/417/2014, 1Co/418/2014, 1Co/419/2014 vo výroku, ktorým potvrdil rozsudok Okresného súdu Košice II z 26. novembra 2013 č. k. 22C/575/2000-422 z r u š u j e a vec mu v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice II (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 26. novembra 2013 č. k. 22C/575/2000-422 uložil žalovaným povinnosť vypratať vo výroku bližšie identifikované pozemky, stavby nachádzajúce sa na pozemkoch prikázal do výlučného vlastníctva obchodnej spoločnosti NEXXUS media s. r. o. (právna predchodkyňa žalobkyne), ktorú zároveň zaviazal zaplatiť žalovaným peňažné sumy podľa výšky ich spoluvlastníckych podielov ako náhradu za prikázané stavby (§ 135c Občianskeho zákonníka).

2. O odvolaní žalovaných 1/, 2/, 3/, 4/ a 6/ rozhodol Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 30. septembra 2015 sp. zn. 1Co/417/2014, 1Co/418/2014, 1Co/419/2014 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a zároveň zrušil uznesenia súdu prvej inštancie z 18. februára 2014 č. k. 22C/575/2000-456 a č. k. 22C/575/2000-458. Potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie odôvodnil jeho

vecnou správnosťou [§ 219 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb., (ďalej len „O. s. p.“ alebo „Občiansky súdny poriadok“)].

3. Proti potvrdzujúcemu výroku rozsudku odvolacieho súdu podali žalovaní 2/, 3/ a 6/ dovolania na okresný súd Košice II dňa 7. 1. 2016, resp. 11. 1. 2016. Navrhli, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnili dovolacím dôvodom uvedeným v § 241 ods. 2 písm. a) O. s. p., ktorý konkretizovali vadou v zmysle § 237 ods. 1 písm. b) O. s. p. Uvedli, že žalovaný 1/ X. D. dňa X. F. XXXX zomrel, čím stratil spôsobilosť byť účastníkom konania. Odvolací súd napriek tejto skutočnosti s ním konal ako s účastníkom konania, a teda v tomto štádiu konania vystupoval ako účastník ten, kto nemal spôsobilosť byť účastníkom konania.

4. Žalobkyňa svoje právo vyjadriť sa k dovolaniam žalovaných 2/, 3/ a 6/ nevyužila.

5. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C. s. p.“ alebo „Civilný sporový poriadok“). Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“), prístupujúci k rozhodovaniu v tejto veci po 30. júni 2016, postupoval na základe úpravy prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 C. s. p. (podľa ktorého, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti) už podľa tohto zákona. Keďže dovolania v tejto veci boli podané ešte pred 1. júlom 2016, podmienky ich prípustnosti bolo nutné posúdiť podľa právneho stavu existujúceho tu v čase podania dovolaní, teda podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku rešpektujúc, že podľa § 470 ods. 2 C. s. p. procesné účinky dovolania podaného pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované aj po 30. júni 2016. Nevyhnutnosť takéhoto posudzovania vyplýva tiež zo základných princípov Civilného sporového poriadku, a to princípu spravodlivej ochrany porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní strán dovolacieho konania, ktoré začalo za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (Čl. 2 ods. 1 a ods. 2 C. s. p.), a princípu ústavne konformného i eurokonformného výkladu noriem vnútroštátneho práva (Čl. 3 ods. 1 C. s. p.).

6. Najvyšší súd ako súd, ktorého funkčná príslušnosť na prejednanie dovolania a rozhodnutie o ňom ostala zachovaná (§ 35 C. s. p.), po zistení, že dovolania boli podané včas na to oprávnenými subjektami, zastúpenými advokátom v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 C. s. p., skúmal najskôr, či dovolania smerujú proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný.

7. Podľa § 236 ods. 1 O. s. p. bolo možné dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťal.

8. Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania (§ 237 písm. b/ O. s. p.).

9. Podľa § 103 O. s. p. kedykoľvek za konania prihliadal súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

10. Ustanovenie § 103 O. s. p. ukladalo súdu povinnosť v každom štádiu konania prihliadnuť na to, či sú splnené zákonom stanovené podmienky (procesné podmienky konania), aby súdne konanie mohlo prebehnúť a súd mohol vydať rozhodnutie. Medzi základné procesné podmienky (okrem iných), ktoré mal súd povinnosť brať do úvahy aj bez návrhu po celý čas konania, bola podmienka spôsobilosti byť účastníkom konania. Spôsobilosť byť účastníkom konania (v súčasnosti procesnú subjektivitu) má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva (§ 19 O. s. p. ; v súčasnosti § 61 C. s. p.). Jej predpokladom je hmotnoprávna subjektivita vo význame spôsobilosti mať práva a povinnosti podľa hmotného práva. Hmotnoprávna spôsobilosť mať práva a povinnosti u fyzických osôb vzniká narodením (prípadne počatím, ak sa dieťa narodí živé) a zaniká smrťou fyzickej osoby, prípadne vyhlásením za mŕtveho.

11. V preskúmvanej veci dovolací súd lustráciou v Registri obyvateľov zistil, že žalovaný 1/ X. D. zomrel dňa X. F. XXXX, ktorým dňom došlo k strate jeho spôsobilosti byť účastníkom konania.

12. Postup súdu, ak účastník stratil po začatí súdneho konania spôsobilosť byť účastníkom konania, upravovalo ustanovenie § 107 O. s. p. (v súčasnosti § 63 C. s. p.). Bolo vecou súdu, aby podľa povahy veci posúdil, či smrť účastníka bráni ďalšiemu pokračovaniu v konaní alebo či v ňom možno pokračovať s právnymi nástupcami zomrelého účastníka. Keďže v predmetnej veci ide o majetkový spor, strata spôsobilosti byť účastníkom konania nebránila (ani podľa Civilného sporového konania nebránila) pokračovaniu v konaní. Súd bol povinný zistiť, na koho prešli po zomrelom účastníkovi konania práva a povinnosti a pokračovať v konaní s dedičmi účastníka, prípadne s tými, na ktorých podľa výsledku dedičského konania prešlo právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide, a to len čo sa skončí konanie o dedičstve (v súčasnosti je povinný podľa § 63 ods. 2 C. s. p. rozhodnúť, že v konaní pokračuje).

13. V preskúmvanej veci z obsahu spisu vyplýva, že odvolací súd konal s pôvodným žalovaným 1/ X. D. ako s účastníkom konania a vo veci meritórne rozhodol. V odvolacom konaní teda vystupoval ako účastník konania (strana sporu) ten, kto už nemal spôsobilosť byť jeho účastníkom. Konanie pred odvolacím súdom preto trpí procesnou vadou podľa § 237 písm. b/ O. s. p., pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, lebo rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne. Najvyššiemu súdu neostalo iné, než napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v jeho potvrdzujúcom výroku zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 v spojení s § 450 C. s. p.). Keďže právoplatný rozsudok sa musí v danom prípade týkať všetkých povinných osôb (z § 135c Občianskeho zákonníka vyplýva určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami), bolo potrebné zrušiť rozhodnutie odvolacieho súdu v jeho potvrdzujúcom výroku vo vzťahu k všetkým žalovaným (§ 439 písm. c) C. s. p.).

14. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a tiež dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C. s. p.).

15. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.